

STUDENTEN WEEKBLAD

9^e Jaargang.
No. 24.

HOOFDREDACTEUR: CH. E. DUTILH.
REDACTEUREN: A. E. M. J. HANLO, R. A. D. CORT VAN DER
LINDEN, G. P. NIJHOFF, F. A. VENING MEINESZ.

Dinsdag
26 Maart '07.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER + DELFT

Inzendingen te bezorgen vóór Dinsdagmiddag 4 uur aan het Redactie-adres: Vlamingstraat 34; daarna en slechts dan, wanneer toch opname in het eerstvolgend nummer gewenscht is, aan dat van den hoofdredacteur: v. Leeuwenhoeksingel 3.

Bibliotheek
VAN DE
Technische Hoogeschool
DELFT.

Eerstvolgende REDACTIEVERGADERING op het Bureau van de Redactie, Vlamingstraat 34, Dinsdag 16 April, des middags om 4 uur.

Bericht.

Het eerstvolgend nummer van dit blad verschijnt ná de Paaschvacantie.

Inhoud.

Hulde aan de afgetreden Centrale Commissie, door V.
Opmerkingen over de Week.
De ingenieur en de verkorting van den arbeidsdag, door H. T. K.
De wereld om, II, door J. W. G. J. Hz.
Waar gaan wij heen? door H. D. Steenbergen.
Dwaling of opzet, door Witkamp.
Penkrabbels, III, door Asra.
Uit den Gemeenteraad.
Ingezonden. Brief uit New-York.
Handleidingen-Vereeniging.
Boekbespreking.
Ontvangen boeken.
Berichten en mededeelingen.

Hulde aan de afgetreden Centrale Commissie.

Zoo is dus verleden week de oude centrale commissie voor studiebelangen afgetreden en heeft 't werk overgedragen op hare opvolgers. Deze belangrijke gebeurtenis, voor gevallen in de besturenvergadering van 8 Maart mogen wij niet met stilzwijgen voorbij laten gaan, vooral niet wanneer wij een blik werpen op het afgelopen jaar, waarin de centrale commissie zoo'n belangrijke rol heeft gespeeld. Sedert hare benoeming is er veel door haar gewerkt en veel door haar tot stand gebracht. Men heeft slechts 't rapport door haar uitgegeven in te zien om de groote nauwgezetheid en bekwaamheid te waardeeren waarmede zij de behartiging der studiebelangen heeft aangevat. En wanneer men bedenkt dat zij geheel zonder voorgangers werkte en de wegen die zij betreden heeft geheel door haar zelf gebaad zijn, moet ons een uiting van bewondering en dankbaarheid uit de pen voor de wijze waarop zij hare taak volbracht heeft. Zij heeft den weg aangewezen waarop volgende commissiën kunnen voortgaan en bij de hoogleeraren waardeering gewekt door haar streven.

't Zal haar opvolgster zeker niet gemakkelijk vallen haar te vervangen. In de woorden die de heer Korthals Altes tot den nieuwen voorzitter sprak, ging hij na hoeveel nog te doen viel, hoe van vele onderwerpen slechts de opzet aanwezig is, terwijl de nadere uitwerking nog moet plaats vinden. 't Bleek hoe de nieuwe commissie zich voor een uitgebreid veld van werkzaamheden bevindt, waar zij ruimschoots gelegenheid zal hebben veel belangrijks tot stand te brengen. Wij twijfelen niet of zij zal het voorbeeld der oude commissie op waardige wijze navolgen.

Reeds doet zich opnieuw een belangrijke kwestie voor die hoewel alleen de technologen betreffende toch ook voor anderen van gewicht is daar er uit blijkt hoe men reeds voor staatsbetrekkingen de doctors-titel eischen gaat.

Van betrouwbare zijde hooren wij dat de nieuwe commissie reeds besloten heeft werk van de zaak te maken. Wij wenschen haar veel succes toe.

V.

Opmerkingen over de Week.

Je merkt zoo aan alles, dat 't tegen de Diës en dus tegen de vacantie loopt: een kroeg met veel menschen, veel kleine fuifjes, want velen kunnen 't na de Paasch al niet meer doen, voor 't examen. Er is overal drukte; de menschen beginnen naar huis te verlangen nadat 't tweede kwartaal is verlopen; de lente komt door, héél zachtjes, om eindelijk één dag uit te jubelen, en dat voelt iedereen. Dan trekken de kamers en zalen niet meer, dan móet je in de buitenlucht.

Maar vóórdat de vacantie komt, met zijn gezelligheid en zijn rust moet er afscheid worden genomen van 't studentenleven. 't Is zoo eigenaardig dat twee voorname corpsdata juist vóór een vacantie vallen: de almanak voor de Kerst, de Diës voor de Paasch, die twee feesten die de kroon zetten op alle in de afgelopen drie maanden gehouden.

Maar laat ik nog niet over de Diës spreken, er zijn méér dingen gebeurd, al nemen die dan ook niet zoo'n groote plaats in.

Woensdag, den 13en, bracht Debating, met Dr. Van Lissa als inleider, over Lijkverbranding. 't Aantal bezoekers was minimaal klein.

Vrijdag was er lang en laat leven op de kroeg. Gothiek was aan 't dichten.

Zaterdag opvoering van 't Kind van Staat, waarbij een als heer verkleed persoon zich van de andere anonimi door hoofdsche manieren gunstig onderscheidde; veel gerokten, waaronder velen uit één familie, bleven laat. Zondag, als buitengewoon iets was 't weer een leven van geweld. Freek was door Pim geïntroduceerd en liet 't zich goed smaken.

Maandagavond Apollo met een souper na. 't Lied van „Mie die kocht een kandelaar”, was een groote factor in 't discours.

Dinsdag installatie kroegbestuur. Een commissie tot onderzoek van de diëswegen trok naar Voorburg's internationaal gezelschap en Woensdag? toen kwam delangverwachte avond om de biljetten op te plakken. Er werd met vuur en met stijfsel gewerkt. En nu komen de twee groote dagen, doch ik wil eerst ergens anders de aandacht op vestigen, n.l. het bij het Verificatie-verslag van S. P. gevoegde verbouwingsplan van den heer Van Loghem. De onkosten zijn niet groot en men krijgt belangrijke verbeteringen. 't Buffet, dat op drie zalen uitkomt, een directe gang voor den tuin, een tweede dispuut. Als dit plan doorgaat zullen zeker veel verbeteringen komen. In de „Groene” van Zaterdag 16 kwam een artikel van H. in niet al te zuivere nieuwe spelling geschreven, over 't onderwijs aan de T. H. voor, met niet zéér veel voor ons bijzonders.

Woensdag een groote bierfuif, met alpentochten.

Donderdag kwam de Oudejaarsdag. 's Middags werd de kegelbaan geopend door negen oud-corpsleden. Zulke menschen mogen er wezen, die nog eens even op zoo'n dag een kijkje komen nemen en nog eens lustig aan de fuif slaan. Bram bracht met behulp van den Blauwkop en den Scheele een nieuw lied erin. Toen, na een gezellig borrel-

uur en 't eten, kwam de avond, de lang verbeide. Op straat hoorde men kabaal, volksoptochten werden georganiseerd, de Jacob-Gerritstraat was ontoegankelijk. Eindelijk de 12 dreunende slagen, de diërede. 't Jaar was om, een nieuwe dag was uit 't duister geboren, en 't eerste jaar haakte van verlangen haar scherpe zetten voor 't voetlicht te brengen.

't Begon, en de zaal had veel plezier, nu niet zoo zéer om de dië-comedie, als wel dat er een groot enthousiasme was, verhoogd nog door zeer schoone liederen van een heer in Oud-Hollandsch costuum.

Alléén de verzen van Ritzel sloegen in, de rest was slecht. Toen zou 't derde Tooneel komen, maar de praeses staat op, spreekt over de onwenselijkheid van dat op te voeren, dreigt de eerstejaars met verbanning, maar 't scherm gaat op. Ze beginnen toch, en toen, toen kwam al 't enthousiasme los, toen sprongen gerokten en niet-gerokten op 't tooneel, toen waren menschen in dolle geestdrift, die je nooit geestdriftig zag, toen vloog eerstejaar na eerstejaar de planken af, toen was 't gedaan met de dië-comedie.

Maar dit deed niets af van de stemming, integendeel, er was een animo en een vreugde, die niets te wenschen overlieten.

Héél laat duurde de drukte niet, men had nog een zwaren dag voor den boeg.

Om twaalf uur was de markt reeds vol met optochtkarren, met rijtuigjes die meégingen.

Er deden in 't geheel 9 groepen mee, toch was de stoet niet zoo lang, niet zoo mooi als 't vorige jaar.

Wat 't meest opviel was, dat er dezen keer zooveel aardige meisjes bij waren.

Je had de petite Tonquinoise, William Froude met héél mooie afwerking, de vredes-conferentie, Napoleon, Bacchus, de motorwet, een allerleukst karretje met 3 boeren, Rugby spelers en last not least zelfs 't S. W.

Den stoet ging als gewoonlijk naar Voorburg. Waar dezen keer de prijsuitdeeling plaats had. De Tonquinoise kreeg den eersten prijs, werkelijk wél verdiend. Maar toen ging de heele bende naar Rijswijk, en dáár had 't veel van een kermis. Er werd gestoeid in de velden, op de straat, 't was overal een leven en een plezier van belang. 't Was mooi weer en alles wees er op, dat de stemming er was om een mooi eind aan den dag te maken.

't Collation wás dan ook prachtig, niet alleen dat er \pm 90 menschen meer aan meededen als 't vorige jaar, maar de deelnemers waren stoelvast, en dát zegt veel. De regeling was uitmuntend, en hier past dan ook wel een woord van hulde, én aan den Senaat, de binnen-commissaris en zeker ook aan den directeur der S. P. Toen eindelijk de cortège plaats had en de menschen terug kwamen, was alles weg, was 't heele terrein herschapen in een uitmuntende plaats voor gymnastische toeren, bergbestijgingen en torens bouwen, waar dan ook tot diep in den nacht druk gebruik van werd gemaakt.

Zeker mag ieder met voldoening terugdenken aan die twee dagen, waarin zoo echt te vinden lag een groot enthousiasme voor 't D. S. C.

De ingenieur en de verkorting van den arbeidsdag.

Door het prachtig geslaagde propaganda-kongres, op initiatief van de S. D. A. P. en het N. V. V. ¹⁾ den 2en Maart l.l. te Amsterdam gehouden, is, naast die tot beperking van nacht- en van kinderarbeid, de eis van een wettelijke tien-uren dag gebracht binnen het terrein der praktische politiek. Met kracht zal de aktie voor verbetering van onze achterlijke arbeidswetgeving nu worden aangevat door de georganiseerde arbeiders, waarvan er omstreeks zestig duizend op die bijeenkomst waren vertegenwoordigd.

De wettelijke verkorting van den arbeidsdag is van deze verlangde maatregelen degeen die op de meest onmiddelijke wijze de toestand van de arbeidersklasse verbetert, vooral: haar kracht vergroot. Hoeveel tijd houdt een arbeider, die elf, twaalf uren in de fabriek moet doorbrengen, die een uur of meer verliest met heen-en-weer lopen, die in den middagschafstijd haastig het hoofd-maal moet gebruiken, die de kleinere schafstijden op de werkplaats doorbrengt, — hoeveel tijd houdt die over om zich met z'n kinderen te bemoeien, om zich te ontspannen, om te lezen, en zich te ontwikkelen? Het is door de leidende hygiënisten vastgesteld dat, onder gemiddelde omstandigheden, bij een werkdag

van meer dan 10 à 11 uur geen gewoon mens zich volkomen, geestelijk en lichamelik, van de vermoeijenissen van den arbeid kan herstellen, — dat bij een snel werk-tempo, bij intenser gebruik van zijn kracht, de arbeider slechts 8 à 9 uur in het bedrijf behoort te worden gehouden. Pas die werklieden dus, die hoogstens zolang werken, kunnen in 't algemeen gerekend worden voor hun geestelijke ontwikkeling, voor den gezamenliken strijd om verbetering hunner arbeidsvoorwaarden, voor een opvoedende omgang met hun kinderen, tijd over te hebben. Dus ook: pas wanneer een algemene verkorting van den werkdag tot die maxima is doorgevoerd is het mogelijk dat álle arbeiders hun plicht in den strijd van hun klasse vervullen.

Dat een normale arbeidsdag van 10 uur voor velen in ons land een enorme verbetering zou zijn, bewijzen de cijfers die bijeen zijn te brengen uit de verslagen der arbeidsinspectie, uit die der Kamers van Arbeid, uit de enquête van de Soc.-Dem. Studieclub, uit de opgaven der vakverenigingen enz. In reeksen kleine bedrijven, vooral buiten de grote steden, komen arbeidstijden voor van twaalf, dertien, veertien uur, zónder de schafstijden; in meerdere gevallen wordt zelfs nog vijftien en zestien uur daags gewerkt! Middelbedrijven hebben dikwijls een werkdag van twaalf, vaker een van elf uur. Waar de arbeidstijden ongeregeld zijn, wordt soms etmalen doorgewerkt, komen dikwijls arbeidsweken voor van over de honderd uren, zoals bij schippers en sleepbootpersoneel. De lange werkdagen in de huisarbeid zijn berucht.

Het is duidelijk, dat geen vakbeweging alléén een algemene verkorting van den arbeidsdag kan doorvoeren: daarom is de samenwerking van politieke en vakbeweging bij 'tinzetten van deze aktie zo heugelik. Want het zijn juist de meest achterlijke bedrijven, de kleinste en dergelike, waar dus de organisatie der werkers 't moeilijkst, of niet, is tot stand te brengen, die de langste arbeidstijden hebben. Toch stuit ook in de krachtiger industrie vooral waar de patroons vast georganiseerd zijn, het verlangen der arbeiders naar meer eigen tijd dikwijls op heftigen tegenstand, zodat de vakbeweging zelfs daar soms moet wanhopen aan succes: de wevers in Krimmitschau moesten, met welgevulde kassen, den strijd opgeven, omdat de patroons onwrikbaar waren.

Maar er zijn redenen waarom het vraagstuk van de wettelijke verkorting van den arbeidsdag voor den ingenieur, die vrijwel uitsluitend in het grote bedrijf zijn werk vindt, bijzonder belangrijk is.

Zoals er hygiënisten zijn, die tot de, ja, de merkwaardige konklusie zijn gekomen dat een arbeider maar in staat is om, zonder dat hij blijvend aan krachten verliest, een bepaald aantal uren te werken, zo zijn er fabrikanten tot de nog inderdaad zeer veel merkwaardiger ontdekking gekomen, dat een arbeider móé wordt, en dan niet meer zo „ijverig" werkt, dan wanneer hij fris is. Zij hebben die ontdekking gedaan, niet door te overwegen dat een arbeider een mens lijkt en geen machine; neen, zij vonden haar op een zekerder wijze: hun bleek een verkorting van den arbeidstijd voordelig voor de onderneming, en dit vreemde verschijnsel bracht hen genoemde waarheid op 't spoor.

Inderdaad, het is door onwraakbare proefnemingen van kundige industrieëlen gebleken, dat in de meest verschillende bedrijven, wanneer de werkdag redelik wordt ingekrompen, de hoeveelheid produkt niet of weinig achteruit, soms zelfs vooruit gaat, — dat zijn hoedanigheid, zo het produkt daarvoor vatbaar is, stijgt, — dat de produktiekosten in elk geval, door het besparen van kracht, licht enz., afnemen. Meerdere boekjes zijn er verschenen, van grote fabrikanten, die deze onverwachte ervaringen aan hunne kollega's wilden mededelen. Het zij mij vergund enkele aanhalingen te doen, om den lezer te overtuigen.

De heer Fromont, directeur van een grote chemiese fabriek in Engis bij Luik, is in '92 overgegaan tot de invoering in zijn bedrijf, waar dag en nacht gewerkt wordt, van het drie-in stee van het twee-ploegen stelsel, waarbij de eigenlijke werkdag werd gebracht van 10 uur op 7¹/₂. Hij deelt mede²⁾ daartoe te zijn gekomen door het bankroet van het ondersteuningsfonds en door de „duidelijke vermindering van den weerstand en de ontaarding van den werkkraft" zijner arbeiders. Hij vond geen vrijheid de stuklonen van de ovenwerkers, met wie de proef 't eerst is genomen, te verhogen, en zo verzetten de arbeiders zich uit vrees voor loonsvermindering tegen den maatregel: maar reeds na 6 maanden werd er evenveel werk door elken ploeg geleverd als vroeger en was dus de uurproduktie met ¹/₃ gestegen! Sedert bloeit

²⁾ „Une expérience industrielle de réduction de la journée de travail". L. G. Fromont, préface de E. Mahain. Institut Solvay, Misch & Thron, Bruxelles.

¹⁾ Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen.

de ondersteuningskas, het drankmisbruik is verdwenen en de produktie-kosten zijn, niettegenstaande de betere kwaliteit van het produkt, met 20% gedaald. . . . Voor een andere categorie arbeiders, werkend bij het aanvoeren van de grondstoffen, is dezelfde maatregel in '97 getroffen; hier was de toeneming van de per uur verwerkte hoeveelheid $\frac{1}{5}$ zodat de daglonen daalden, — maar ook hier waren de uitkomsten voor de fabriek voordelig.

Doch ook waar geen stuklonen een prikkel waren die tot sneller werken aanspoorde, zijn dergelijke uitkomsten verkregen. In een zeepfabriek van Gebr. Lever te Forest bij Brussel werd in het vorige jaar April als proef de 60-urige werkweek vervangen door een 48-urige, zonder verderen overgang; de weeklonen bleven gelijk. Na enige maanden werd de regeling voor vast ingevoerd: de hoeveelheid werk was niet verminderd; de onderneming constateerde voordeel door besparing van arbeidskosten, brandstof enz. — Een schoenfabriekant in Offenbach verkreeg bij een verkorting van den arbeidsdag van 10 op 9 uur, met behoud van het weekloon „minstens evenveel werk (van zijn arbeiders) als vroeger”. — Op de scheepswerf van Allan & Co. te Sunderland werd tegelijk met een verkorting van de werkweek van 53 op 48 uur een weekloonsverlaging van $\frac{5}{10}$ ingevoerd; maar na 6 maanden moest de werkgever tot zijn verbazing verklaren dat er zowaar meer werk werd geleverd dan vroeger en de loonsverlaging werd dan ook ingetrokken.

Met hele reeksen voorbeelden zijn deze enkele te vermeerderen ook uit ons land.³⁾ Belangrijk is nog de uitspraak van A. Shadwell, die naar de nijverheidstoestanden in Duitsland, Engeland en Amerika een uitgebreid onderzoek instelde⁴⁾, en tot de uitkomst geraakt, dat bij voortschrijdende ontwikkeling der industrie, de verkorting van den arbeidstijd een „ekonomiese noodzakelijkheid” is. — De Engelse grootindustrieel Querton, ten slotte, die in vele verschillende fabrieken is geïnteresseerd, bericht⁵⁾ dat ook hij, sedert lang ervaren hebbende dat het grootst aantal ongevallen geschiedt aan het eind van den werkdag, de logiese gevolgtrekking maakte, dat dan ook de kwaliteit van de prestatie vermindert. Zijn arbeiders leveren nu in 8 uur evenveel als vroeger in 10; overwerk verhoogt de hoeveelheid dagwerk slechts gedurende een, twee weken, daarna vermindert de arbeidsintensiteit weer. Is een fabriek overladen met werk, dan worden integendeel de tussenrusttijden verlengd, soms zelfs nog de werktijden verkort, maar twee ploegen daags te werk gesteld.

Zo ziet dus de ingenieur van twee zijden, door de arbeiders die er meer geluk, en door ondernemers die er meer winst van verwachten, de verkorting van den arbeidsdag aanprijzen. Maar, is het 't zelfde geluid dat hem van den enen als van den anderen kant tegenklinkt? zijn de verdere strekking, de diepere bedoeling aan beide zijden dezelfde? en zullen beide door dezelfde maatregelen worden bevredigd?

Het is, om het antwoord op deze vragen te vinden, leerszaam de houding na te gaan van de overgrote meerderheid der patroons tegenover den verkorten arbeidsdag. Boven werd het reeds opgemerkt: het is inderdaad een zich schrapzetten er tegenover. Er zijn twee oorzaken, die hier in hoofdzaak werken: daar is, nog zeer algemeen, de vrees der patroons, ook van de meest ontwikkelde bedrijven, dat hún fabriek toch werkelijk ernstige verliezen door verkorting van den arbeidsdag zal lijden; maar daar is ook het, wij kunnen 't niet ontkennen, het volkomen juiste inzicht dat elk kwartier, dat een arbeider korter in dienst is van zijn patroon, de macht van zijn klasse versterkt, — dat het beduidend inkrimpen van den arbeidstijd den strijd van de bezitters om het behoud van hun volle macht over de voortbrenging — een strijd, die, men mag het billijken of niet, te voeren hun in het bloed zit — aanmerkelijk verzwakt. Deze laatste oorzaak van verzet is de sterkst werkende: in menig konflikt bleek dat nooit de patroons vaster staan dan wanneer hun machtspositie wordt aangevallen. Het is alleen treurig voor hen, — doch voor de arbeiders een teken te meer dat het kapitalisme, de produktie om winst-voor-enkelen, zijn eigen graf graaft — dat zij niet onwaarschijnlijk wel eens duidelijk voor de moeilijkheid zullen worden geplaatst óf een deel der winst óf een deel der macht prijs te geven.

Is het dus alleen de arbeidersklasse, die met onbezwaard hart, met onverzwakt willen dezen eis kan stellen, zij stelt

³⁾ Zie o. a. de „Nieuwe Tijd” van Maart '07: „Verkorting van den arbeidsduur als ondernemersbelang”, F. M. Wibaut, waaraan de meeste voorbeelden zijn ontleend.

⁴⁾ „Industrial Efficiency”, A. Shadwell; Longmans, Green & Co., London, 1906.

⁵⁾ „L'Augmentation du Rendement de la Machine Humaine”, L. Querton; Institut Solway, Misch & Thron, Bruxelles.

haar ook op eigen wijze. Voor haar is het voordeel, dat de bezitters van den werkdagverkorting kunnen hebben zeker geen principieel argument, hoogstens een bijkomstig hulpmiddel; sterker: wenst de verlichte industrieel zijn arbeiders bij een bepaalde intensiteit van bedrijf net zólang te houden, dat zij het grootst mogelijk deel van hun werkkraft, van hun energie in zijn produkt achterlaten, — de arbeiders verlangen juist wat van hun werkkraft voor zichzelf over te houden, om zich te kunnen wijden aan hun ontwikkeling, aan hun organisatie. Altijd, daarom, zal de diepste wens van hun klasse, al wordt die niet in de praktijk als eis gesteld, verder reiken dan wat de patroons als voordelig beschouwen, altijd zal zij op de hand loeren waarvan zij de pink heeft te pakken gekregen. Daarom ook stelt zij den eis van den wettelijk d.i. den algemeen verkorten arbeidsdag: het laat haar koud dat in enkele bedrijven met een overmatig langen arbeidsduur, of die slecht zijn ingericht, het produktievermogen per man daardoor zal afnemen; zij vraagt vrijen tijd voor de arbeiders, niet vooruitgang van het bedrijf: het is, zoals Wibaut in genoemd artikel zo juist zegt, het is voor de arbeiders nog geen tijd om produktivist te zijn. . . .

De ingenieur, die genoodzaakt zal zijn zich over deze belangrijke sociale kwestie een positief oordeel te vormen, ontmoet ook hier, al zou het oppervlakkig anders lijken, de principieele strijdigheid van belangen van de klassen zijner broodheren en zijner ondergeschikten.

Het is niet de bedoeling hier uiteen te zetten aan welken kant hij uithoofde van zijn positie als intellectueel loonarbeider thuis hoort. Trouwens men mag verwachten dat voorlopig de meerderheid der ingenieurs zich voor die vraag niet zal interesseren. Maar wel is hij, zoals bij de hier behandelde kwestie, genoodzaakt zich over bepaalde punten een oordeel te vormen. En dan moet hier opgemerkt dat zijn mening over den arbeidsdag tipies is voor zijn denkwijze. Zo zuiver mogelijk kan hij hier zichzelf de vragen voorleggen: wens ik verkorting van den arbeidsdag om de produktie, of om de positie der arbeiders te verbeteren? wat gaat bij mij voor, wat ligt mij 't naast aan 't hart? Elke richting heeft haar eigen konsekwenties, elke heeft ook haar eigen idealen. Welke zijn de zijne?

De produktie voor den mens, of de mens voor de produktie: hij moet kiezen.

H. T. K.

De wereld om.

Trans-Siberische spoor 11 Maart 1907.

II.

Moscow, de oude hoofdstad van het Czarenrijk, Moscow, de stad, die Napoleon's overwinningen stuitte, en door haar vlammen de oorzaak van zijn ondergang werd, Moscow, dat met haar glinsterende, in het heldere zonlicht schitterende, en kleurige koepels en torens meer een Oosterijkschen, dan een Europeeschen indruk maakt, en in schoonheid de andere Europeesche steden naar de kroon streeft, van dat Moscow zou ik mij vermeten in een klein bestek een beschrijving te geven? Dat ware heiligschennis!

Maar het is ook geenszins mijn voornemen, mij hier aan te wagen. Veelmeer wil ik mij er toe bepalen, de indrukken, die ik er in een drietal dagen ontving, eenigszins weer te geven.

Moscow is, zooals onze Russische metgezel ons wees, half Oostersch, half Westersch. Het is niet beslist Aziatisch, en evenmin Europeesch, maar staat er tusschen, en heeft zoo een eigen karakter. En dit geldt van geheel Rusland. En ik moet zeggen, dat ik deze uitspraak in alles bewaarheid vond. Neem b. v. het Kremlin. De architectuur van het paleis nadert veel tot de Europeesche, die van de kerken is weer meer Oostersch, en eveneens spreekt uit de rijke versiering van het inwendige iets Aziatisch. En toch is het heele Kremlin een harmonisch geheel.

En de kerkegebouwen, die een vierkanten vorm hebben, en meest drie even groote beuken, en die één grootere en vier of meer kleinere koepels dragen, maakten op ons aanvankelijk een Oosterschen indruk, en toch zijn zij niet zuiver Aziatisch. Kortom, Moscow heeft haar eigen karakter, dat slechts haar schoonheid verhoogt.

Staande op een der bruggen over de Moskva-reka, ziet men op den hoogen oever vlak voor zich het Kremlin met het paleis in rooden steen, en de 4 helderwitte kerken met de vele vergulde koepels, het geheel omgeven door een

zwaren muur, met vele torentjes, die tot aan de rivier reikt. En denk dan hierbij een helder blauwen hemel, en een schitterende gouden zonneshijn, en men heeft een panorama dat geheel eenig is. Links ziet men verder de Heilige-Verlosserskerk, de nieuwste kerk van Moscow, een zeer mooi uitgevoerd bouwwerk. Rechts ziet men een kerk, die Iwan de Verschrikkelijke door een Italiaanschen Architect liet bouwen, en waaraan geen twee koepels gelijk zijn (er zijn 10 koepels) en iedere muur anders opgevat is, zoodat het geheel een staalkaart van architectuur lijkt, en een zeer eigenaardigen indruk maakt. Iwan vond het gebouw zoo mooi, dat hij den architect de oogen uitstak, opdat deze voor niemand anders iets dergelijks zou kunnen maken.

Zoover het oog reikt ziet men verder van deze brug de geheele stad liggen, met haar talloze koepels en groote gebouwen; en in de verte liggen fabrieken.

Moscow, met 1,000,000 inwoners, na Petersburg, met 1,400,000 zielen, de grootste stad van Rusland, is niet zoodat de laatste gemaakt, maar gegroeid. Hierdoor heeft Moscow haar eigen karakter, terwijl Petersburg geheel een moderne stad is. Echter vindt men ook in Moscow veel wat tot een moderne stad behoort. Reeds zijn er b.v. elektrische trams die de paardentrams verdringen. Deze laatsten leveren een aardig gezicht op, als zij met een of twee span paarden extra ervoor, tegen de steile hellingen der stad opwerken. Deze spannen worden gereden door jongens, naar ik schat tusschen de 13 en 18 jaar, die op het rechterpaard zitten, en ongedwongen en los het span berijden. In hun echt Russische kleeding en met hun rechte houding, is het een leuk gezicht hen met de paarden bezig te zien.

Behalve de trams is 's winters het voornaamste vervoermiddel de slee. Het eerste wat wij zagen bij het uitkomen van het station waren deze sleden, op een rij geschaard. Zij hebben achteraan een bank voor één of twee personen, en vooraan een iets hoogere zitplaats voor den koetsier. Deze koetsiers, waaronder men heel veel jongens ziet van 14 á 15 jaar, zijn alle gekleed in dikke zachtblauwe jassen, met een kleinen, geborduurd gordel om het middel, en hebben alle de echte astrakan muts op. Het lemoen heeft vooraan een grooten houten boog, die aan het haam vastzit, en zoo juist boven den hals van het paard komt. Het geheel maakt een schilderachtigen indruk.

Hoewel het nu niets koud in Moscow was, (op het midden van den dag dooide het zelfs) zoo droeg iedereen toch nog de winterkleedij, die op veel fellere koude berekend is. Iedereen liep met pels aan en astrakan muts op.

Binnenshuis zien de menschen er gewoon Europeesch uit, niets Russisch, maar zoo gauw trekken zij niet hun pels en dikke overschoenen aan, en zetten hun muts op, of zij zijn typisch Russisch geworden.

De voeding is hier, en overal in Rusland, uitstekend. Men krijgt steeds volop, en altijd goede, gezonde, voedzame spijzen. En de heerlijke gezonde lucht geeft de noodige honger erbij, zoodat ik iedereen, die zich eens goed en gezond voelen wil, en die tegen felle koude kan, Rusland aanraad. In de echt Russische restaurants zijn de kelners in het wit gekleed, dat zeer vroolijk en zindelijk staat. De jas hangt tot even boven de knieën af, en is tot aan den hals toe dichtgeknoopt. Om het middel wordt een smalle paarschen gordel gedragen.

In de stad merkt men niets van troebelen of onrust. Het leven op straat gaat gewoon zijn gang. Alle winkels zijn open, en er schijnt een levendige handel te zijn. En de vele kraampjes op straat, die blijkbaar goede zaken maken, getuigen nu niet juist van onveiligheid en opstand. Het weinige, dat er thans gebeurt, gaat geheel in het gewone leven verloren. Zoo las men in de krant het bericht van een inbraak in de administratie der Universiteit, waarbij een commissaris van Politie gedood werd, evenals men bij ons leest van den een of anderen diefstal. De berichten over Rusland in het buitenland zijn in den regel sterk gekleurd. Het eenige wat wij van troebelen merkten, was de militaire bezetting van verschillende stations, en het zorgvuldig nakijken der passen. Over de ceremoniën aan de grens schreef ik reeds. Bij aankomst te Moscow werden zij weer gevisieerd en gestempeld, eveneens bij vertrek, terwijl zij toen tevens voor vertrek naar het buitenland zijn afgeteekend, zoodra ten bewijze dat wij als eerlijke en kalme lieden het land weder verlaten. De achterkant van mijn pas bevat nu al een aardige verzameling stempels en zegels.

De stemming der menschen is, zooals ik reeds zeide in mijn vorigen brief, ietwat gedrukt. Nooit hoort men op straat fluiten of zingen, en slechts zeer zelden hebben wij iemand zien lachen. Men kan echter ook niet zeggen, dat zij treurig zijn. Maar zij zijn gelaten. In de kraampjes en op de markt doen zij geheel geen moeite om hun waren

aan te prijzen, en ook uit andere dingen spreekt een soort onverschilligheid. Aan den anderen kant zijn zij goedig, en overal waren de bedienden uiterst beleefd, gedienschtig en oplettend, in eene mate als ik nog nergens anders gezien heb.

Op straat vindt men overal zoogen. Ikons, dat zijn afbeeldingen van den Heer Jezus, de H. Maagd, en andere Heiligen. Het volk groet deze Ikons, en dikwijls ziet men hen er voor stilhouden, om ze te aanbidden en te kussen. In de kerken, waar de wanden geheel bezet zijn met Ikons, ziet men deze vereering op veel uitgebreider schaal. Sommigen gaan een kerk door, terwijl zij voor elke Ikon kruisen slaan, ze aanbidden, en er zich voor buigen, met het hoofd tot op den grond.

Men vindt deze Ikons overal, in alle openbare gebouwen, in de cafés, in de restaurants, in de hotels in elke kamer, ja zelfs in den trein.

Aan den uiterst vormelijken eeredienst ligt een zeer mooie symboliek ten grondslag, maar in den loop der tijden heeft het symboliseerende het gesymboliseerde verdrongen, en zijn plaats ingenomen, zoodat het thans geheel den indruk maakt van afgoderij, in de praktijk is dit ook zoo.

J. W. G. J.Hz.

Waar gaan wij heen?

Dezer dagen kwam in de bladen voor eene, uit de Staatscourant overgenomen, oproeping van sollicitanten voor de betrekking van scheikundige aan het op te richten Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren, die waarschijnlijk ontgaan is aan de aandacht van de meesten, die staan buiten den kring van gegadigden voor deze betrekking en die toch eene uitvoeriger bespreking te dezer plaatse volkomen wettigt.

Voor de eerste maal toch na de instelling van dien graad komt het doctoraat in de technische wetenschappen voor als eisch voor de benoembaarheid voor eene betrekking in dit geval naast het doctoraat in de chemie of in de pharmacie.

Van oogenblikkelijk practisch belang is dit voor de technologen, die hierdoor allen op een na worden uitgesloten van eene betrekking, waarvoor ze door hunne opleiding zeker in aanmerking dienden te komen.

Maar er is aan deze kwestie nog eene andere kant van veel algemeener belang. De drie doctoraten worden hier als gelijkkluidend naast elkander gesteld, wat eene volkomen miskennis is van het eigenaardige karakter van den Delftschen doctorsgraad. Terwijl de doctoraten aan de universiteiten doel en eindpunt zijn van de studie, en het bewerken van een proefschrift moet dienen, om te bewijzen, dat hij, die bij verschillende examens heeft getoond voldoende kennis te bezitten, ook in staat is, om zelfstandig het geleerde te kunnen toepassen in zijn toekomstige wetenschappelijke loopbaan, is dit niet het geval met den aan de Technische Hoogeschool verkregen doctorstitel.

De ingenieur zal in de practijk moeten toonen, wat hij kan, daar zal hij zijne kennis moeten toepassen op de vele moeilijkheden, die zich voordoen. In hoeverre hij hierin zal slagen is niet uit te maken door het vervaardigen van een proefschrift of een proefontwerp onmiddellijk na beëindigen van zijn ingenieursstudie. Ware dit het geval dan had men in plaats van de studie voor ingenieur met een jaar te verlengen, dit aan het werken voor de promotie kunnen overlaten. Na de instelling van het candidaats-examen en van het vijfde studiejaar, waarin de student, niet door colleges in beslag genomen zich rustig kan wijden aan eigen studie in verband met het maken van ontwerpen of het verrichten van onderzoekingen van groteren omvang, heeft men verkregen, dat de ingenieur de T. H. verlaat zoo goed practisch onderlegd als dit op een school te bereiken is.

Met het doctoraat in de technische wetenschappen staat het anders. Dit is een wetenschappelijke graad; waar een practische blik op de techniek het kenmerk is van een goed ingenieur, moet de doctor in staat zijn een technisch ontwerp wetenschappelijk te bewerken.

Er is dus een groot verschil in aard tusschen het doctoraat van universiteit en hoogeschool. De waarborg van geschiktheid die door het eerste wordt gegeven, ligt voor ons reeds in het ingenieurs-diploma. Dit is van den beginne af op den voorgrond gesteld.

Uit de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de Wet op het Hooger Onderwijs haal ik aan:

(Zie vervolg Tweede Blad).

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 26 MAART 1907. No. 24.

(Bijlagen 1902—1903. [135. 3] blz. 22).

„Met de verheffing van de Polytechnische School tot Technische Hoogeschool moet gepaard gaan de instelling van een doctoraat in de technische wetenschappen. Dit doctoraat zal een zuiver wetenschappelijke beteekenis hebben. Er zullen geen rechten aan kunnen worden ontleend.”

(Bijlagen 1903—1904 [18. 1] blz. 30).

„Het doctoraat van eene hoogeschool is niet hetzelfde als het doctoraat van eene universiteit. Aan eene universiteit is het de natuurlijke terminus ad quem en is daarom naar faculteiten onderscheiden; bij de hoogeschoolen daarentegen is het eene uitzondering ten behoeve van hen, die, na hun eind-diploma verworven te hebben zich als candidaat-geleerde voor eenen hoogereren titel aanmelden, enz.

Wat in Duitschland verkregen is door een Promotionsordnung, zal ten onzent verkregen worden door, gelijk nu wordt voorgesteld, de wijze van verleenen van den doctorstitel bij algemeenen maatregel van bestuur te regelen”.

Hier wordt in de toelichting tot, en de verdediging van de instelling van het doctoraat in de technische wetenschappen reeds het bijzonder karakter van dien graad in het licht gesteld, voor de vastlegging dier beginselen in eene regeling wordt een koninklijk besluit toegezegd.

Daar ik mag aannemen dat dit in het bezit van alle ingeschrevenen is, ga ik die regeling stilzwijgend voorbij om liever te wijzen op de woorden van hen, aan wien de uitvoering er van is opgedragen en van wier opvatting zal afhangen, welke traditie zich later zal doen gelden bij het toekennen van het doctoraat in de technische wetenschappen.

In de buitengewone Senaatsvergadering ter gelegenheid van den gedenkdag van de T. H. op 8 Januari jl. sprak prof. Everts bij de promotie van de H.H. Van Diesen, Kraus en Lely tot doctor honoris causa in de technische wetenschappen (zie Ingenieur, 19 Jan.):

„het verkrijgen van het ingenieursdiploma moet zijn en blijven einddoel van de studie aan de Technische Hoogeschool”

en sprekende van den doctorsgraad:

„zoodat het bezit van dien graad eene bijzondere onderscheiding zal zijn, die in geen enkel opzicht afbreuk mag doen aan de waarde van het ingenieursdiploma.”

En prof. Klinkhamer (zie Ing. van 2 Febr.) betuigde bij het toespreken van Dr. Cuijpers zijn instemming met eene zinsnede uit De Ingenieur van 4 Augustus 1906.

„Men vergete toch niet dat deze titel aan de Technische Hoogeschool geheel iets anders beteekent dan de Doctorstitel aan een oude universiteit. Ze is daar niets anders dan de natuurlijke afsluiting van een gewone universitaire studie. Maar aan de Technische Hoogeschool, waar reeds de ingenieurstitel het einde van den academischen loopbaan aangeeft, moet de doctorstitel een zeer bijzondere wetenschappelijke onderscheiding zijn.”

We staan nu voor het geval, dat voor een betrekking van practischen aard, het bezit van eenen zuiver wetenschappelijken graad wordt gevorderd en daardoor uitgesloten zij die, hoewel niet in het bezit daarvan, bewijzen van praktische geschiktheid ervoor hebben gegeven en door de wetenschappelijke opleiding, die zij hebben genoten, voldoende voorbereid zijn om theoretische moeilijkheden, die zich in dien werkkring mochten voordoen, onder oogen te zien.

Wordt dit geval door meerdere gevolgd, zooals te verwachten is, wanneer er niet tegen wordt gewaakt, dan zal dat niet nalaten een nadeeligen invloed uit te oefenen. Om in den concurrentiestrijd niet in ongunstige positie te verkeeren, zal dan iedereen trachten voor het verlaten der T. H. den doctorstitel te behalen. Wordt tengevolge daarvan het promoveeren regel, dan zal het peil van het doctoraat noodzakelijk dalen beneden het beoogde en zou het instellen van dien graad tot eenig resultaat hebben, het verlengen van den studietijd met minstens een jaar, zonder daaraan geëvenredigd nut voor de practische vorming van den ingenieur.

Blijft men daarentegen de oorspronkelijke beteekenis van het Delftsch doctoraat handhaven, dan kan daarvan het gevolg zijn, dat vele ingenieurs in de toekomst worden uitgesloten van betrekkingen, waarvoor ze door hunne opleiding zeer geschikt zouden zijn, gelijk in het onderhavige geval voor de technologen het geval is.

Practisch en principiëel is het dus van het grootste gewicht, dat hier geen precedent worde geschapen. Het feit is onder de aandacht der Centrale Commissie gebracht, om te overwegen, wat in dezen gedaan dient te worden; een groote waarborg voor de toekomst bestaat echter daarin dat ieder in Delft zich goed rekenschap geeft, waar het aangaat, om overal waar hij onjuiste opvattingen aantreft, die door juistere inzichten te kunnen vervangen.

H. D. STEENBERGEN,
Scheik. ing.

Dwaling of opzet?

In de „Nederlandsche Staatscourant” van 14 Maart 1907 No. 62 trekt de volgende, door de meeste dagbladen overgenomen, mededeeling de aandacht:

„De minister van Landbouw, Nijverheid en Handel brengt ter kennis van belanghebbenden, dat voor de eerlang te vervullen betrekking van scheikundige aan het op te richten Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren te Leiden, in aanmerking komen doctoren in de scheikunde, in de pharmacie of in de technische wetenschappen”.

Niet het geringste intellectueele of materiëele belang bij deze kwestie hebbende, vermoedde ik ze veilig te kunnen laten rusten, weldra een officiëele tegenspraak of verbetering verwachtende van de zonderlinge dwaalbegrippen in dien oproep vervat. Errase humanum est, in de moeilijke en bange dagen der crisis vallen eenige oogenblikken van ijehoofdigheid der regeering niet te verwijten of al te zeer euvel te duiden. Maar ziet, de vergissing is nog steeds niet hersteld, alhoewel een ieder overtuigd zal zijn van de urgentie, welke de rehabilitatie van een dergelijke absurde mededeeling vereischt. Thans ben ik er van overtuigd wèl te doen met het wagen van een poging de algemeene aandacht te vestigen op de zonderlinge opvattingen in boven aangehaalde communicatie gehuldigd.

In „De Ingenieur” van 16 Mrt. 1907, waar de ministeriëele oproep in de rubriek „Open Betrekkingen” voorkomt — wat doet die oproep daar als de ingenieurs toch zijn uitgesloten? — opent de heer R. A. van Sandick de artikelenreeks van het redactionneel gedeelte met een protest, getiteld „Gevaar van het doctoraat in de technische wetenschappen, voor de waarde van den ingenieursgraad”, hetwelk in de meeste bladen in haar geheel is overgenomen. Daarin wordt het vermoeden uitgesproken, dat het den betrokken adviseur ontbreekt aan het juiste inzicht van de beteekenis welke moet worden gehecht aan den doctorstitel verkregen aan een Universiteit en de aan de Technische Hoogeschool behaalde.

Ik voor mij, moet erkennen, dat in aanmerking genomen het uitblijven eener officiëele of officieuse reparatie, ik geneigd zou zijn tot het deelen der opvattingen van diegenen, welke de ministeriëele mededeeling een gevolg oordeelen van de uiterst bekrompen inblazingen van een willekeurig en partijdig adviseur. De mogelijkheid kan ik geenszins ontkennen, nochtans komt deze hypothese mij niet zeer plausibel voor. Hierbij sluit zich aan de veronderstelling, dat met het oog op de plaats van het bureau te Leiden en de uitsluiting van Delftsche technologen betreffende den oproep advies zou zijn verstrekt door iemand, verbonden aan de Leidsche Universiteit. Ik itereer, het komt mij ongerijmd voor, een dusdanig onbegrijpelijk naïeve adviseur aan onze oudste alme mater te zoeken, redenen te over hebbende te gelooven, dat de Leidsche Hoogeschool tijd genoeg heeft gehad, om het tot een iets hooger peil van beschaving en wellevendheid te brengen. Mijns inziens is het dan ook zeer wenschelijk, dat spoedig een officiëele logenstraffing volgt, welke voorloopig weer een eind zal maken aan de kleinzielige concurrentiestrijd, welke de universiteiten en speciaal de Leidsche tegen de Technische Hoogeschool hebben aangebonden en door zulke insidieuse middelen hoogst onverkwikkelijk dreigt te worden.

Het groote gevaar aan dergelijke partijdige handelingen verbonden valt niet te miskennen. Dat het meest voor den adviseur. Vroeg of laat raakt zijn identiteit wel bekend. Behalve dat hij zich dan gekenschetst heeft als ignobel en slecht van de zaken op de hoogte, dus onbevoegd tot advi-

seeren, heeft hij eveneens de zaak bedorven voor z'n vrienden, die slachtoffer zijn geworden van de onbekookte handelingen van een hoogst onhandig kruiwagen-hanteerder. Daarenboven werpt hij nog een blaam op het onderwijs aan de Universiteiten, daar hij het noodig acht, hare volgelingen op zoo'n wederrechtelijke wijze te bevoordeelen en te beschermen.

Het geldt hier het aanstellen van personeel voor een bureau tot onderzoek van handelswaren, het ware toch wel wat ongerijmd zoo hier de technologen, juist diegenen welke worden opgeleid tot de chemische bewerking der handelswaren, werden uitgesloten. Integendeel, men zou zich zelfs af kunnen vragen, is op een dergelijk proefstation, de technoloog niet de rechte man op de rechte plaats? Een vraag, die ongetwijfeld wel niet anders zal kunnen beantwoord worden dan met een volmondig „ja”. Ik zou bijna vervallen in een reclame-maken voor de scheikundige ingenieurs, wat in 't geheel niet op mijn weg ligt. Zoo evenwel de uitsluiting in de mededeeling grappige ernst bedoelt, kan ik slechts oordeelen, dat het de beste wijze uitmaakt van de goede zaak der ingenieurs te dienen. Zoo het de intentie is geweest van den geestigen adviseur, reclame te maken voor de ingenieursopleiding, ben ik er van overtuigd, dat het doel is bereikt. Zullen dergelijke humoristische aankondigingen voortaan in de „Staatscourant” worden opgenomen in een nieuwe rubriek „In en Uitvallen”? Een schifting ware voorzeker wenschelijk.

De suppositie, dat de geleerde of niet-geleerde adviseur, in deze kwestie geen inzicht zou hebben van de toe te kennen waarde der verschillende diploma's lijkt mij bijna onaannemelijk, tenzij de klankgelijkheid in „technoloog” en doctor in de *technische* wetenschappen hier verwarring zou hebben gesticht. Een doctor in de techn. wetensch. kan technoloog zijn; daar de scheikundige ingenieurs ongeveer één negende deel uitmaken van het totaal studeerenden te Delft, is die kans dus tegenwoordig één op negen. Tot nog toe is één scheikundig ingenieur doctor in de technische wetensch., zoodat de oproep zooals zij thans is gesteld, uitsluiting der technologen beteekent.

Met den doctorsgraad aan de T. H. is ook gansch iets anders bedoeld. Tot het maken van een zuiver-exacte bepaling dienaangaande, is men bij de behandeling van de uitbreiding der Hoogeronderwijswet niet gekomen, mijns inziens om de eenvoudige reden, dat daarvoor benodigd is een juiste en allesomvattende definitie van technische wetenschappen, een definitie welke wel nooit te geven zal zijn. Dat men met dit doctoraat iets geheel anders heeft beoogd, blijkt wel het duidelijkst uit de woorden van den toenmaligen minister Dr. A. Kuyper: „Het is geen doctorstitel in de wis- of scheikunde, maar eenvoudig een doctoraat in de technische wetenschappen”.

Immers tusschen den leergang eener universiteit en die van de T. H. bestaat het principiële onderscheid, dat aan de eerste, de één of andere *wetenschap* wordt beoefend, aan de T. H. *technische wetenschap* grootendeels voortgebouwd uit de zuivere wetenschappen. Beide studiën, voor zoover ze een eenigermate overeenkomstig onderwerp raken, eischen een grondige kennis van de desbetreffende theoriën, waar evenwel aan een universiteit dieper zal worden ingegaan op de zuivere wetenschap, richt aan de T. H. de studie zich op de toegepaste en de technische wetenschap, deze laatste veelal een mixtum van toegepaste- en ervaringskennis, alsmede de kennis van een aantal technische handgrepen.

In verband daarmee is het duidelijk, dat aan een universiteit diegenen opgeleid worden, welke later in de één of andere functie van onderrichtgever moeten optreden, en zij, welke de wetenschap zullen beoefenen teneinde die wetenschap vooruit te brengen.¹⁾ Het behoeft geen betoog dat deze en volgende beschouwingen in ongewijzigden vorm niet op alle mogelijke bijzondere gevallen zijn toe te passen.

Anders is het met de ingenieurs-opleiding. Slechts weinigen zullen na volbrachte studie besluiten tot beoefening der technische wetenschappen om de beoefening of de wetenschap zelve, teneinde ze uit te breiden of in onderdeelen grootere volmaaktheid te bereiken. De studie der wetenschappen heeft in thesi slechts ten doel de beoefening der techniek.

Levert de dissertatie van een doctorandus doorgaans het bewijs van zelfstandig en met vrucht één of méér weten-

¹⁾ Hiermede bedoel ik niet de practische beweegredenen, welke de jongelui tot studeeren nopen, gemeenlijk om later in hun onderhoud te kunnen voorzien, of om tot eer en aanzien te komen, maar de bestudeering der wetenschappen hetzij van technischen of zuiveren aard, afgescheiden van de oorzaken welke aanleiding zijn geweest dat de verschillende personen tot de studie der wetenschappen hebben besloten.

schappen te kunnen beoefenen, aan het ingenieurs-diploma is de eisch verbonden in één of meer afdelingen der techniek zelfstandig te kunnen werkzaam zijn. Het doctoraat in de technische wetenschappen, dat volgens den meest logischen gang van zaken in den regel eerst op meer gevorderden leeftijd zal worden behaald, wanneer de ingenieur door langen tijd in denzelfden tak der techniek werkzaam te zijn geweest een goed overzicht en een dieper inzicht daarin heeft verkregen, waarborgt een geleerd ingenieur; met de toevoeging honoris causa wordt het praedicaat geleerd nog vermeerderd met dat van ingenieur of eminent.

Daar in de praktijk doorgaans slechts vraag is naar bekwaamheid en handigheid, valt het te betwijfelen of velen zich de moeite zullen getroosten naar den doctorsgraad te dingen, mits men niet tornt aan de bevoegdheden waartoe het bezit van den ingenieurstitel recht geeft. De ministeriële mededeeling kort die bevoegdheden in, wanneer ze ernst bevat. Is dit het geval dan twijfel ik niet of namens de diverse colleges van bestuur en toezicht der T. H., de vereniging van Delftsche ingenieurs, de Centrale Commissie ter behartiging der studiebelangen der ingeschrevenen aan de T. H. en voor dit speciale geval de Delftsche Studenten vakvereniging voor Technologen zullen krachtige protesten worden aangeteekend.

WITKAMP.

Penkrabbels,

door ASRA.

III.

Deze penkrabbel zij ditmaal gewijd aan een minder jolig onderwerp, dan de laatste maal; ik wil een ernstig woord richten tot hen, die het hooren willen.

Het schijnt toch werkelijk niet overbodig te zijn, van tijd tot tijd de Delftsche studenten er aan te herinneren, dat men bij hen de algemeene beleefdheid verwacht, die elk beschaafd mensch (onbeschaafde menschen zijn ook eigenlijk geen menschen) in acht dient te nemen. Zoo stond er in het Studenten Weekblad van 28 Febr. j.l. een voorzeker niet ongegronde afkeurende kritiek op het onbeleefde gedrag van velen, bij het einde van het kollege, de laatste woorden van den hoogleeraar door lawaai onverstaanbaar te maken. Maar er valt nog veel meer te konstataeren. Het is waarlijk bedroevend, in de noodzakelijkheid te verkeeren, de „keur der intellektuele jongelingschap”, die aan instellingen van hooger onderwijs heet te komen studeeren, te verwijten, dat zij vaak een volslagen gemis aan de meest elementaire beleefdheidsvormen aan den dag legt. Of is het geen totaal gebrek aan wellevendheid, wanneer de studenten bij den aanvang van het kollege onverstoord door blijven kletsen, of wanneer zij in het laboratorium of de teekenzaal niet alleen op staljongensmanier fluiten en lawaai schoppen, maar dit zelfs in tegenwoordigheid van den hoogleeraar voortzetten, en vaak evenmin notitie van diens presentie nemen op de allereenvoudigste manier, n.l. door hun hoofddekse af te nemen? Gruwelijk onbeleefd en stuitend is verder het zich vroolijk maken over, over den hekel halen van, of zelfs maar het luidruchtig bespreken van het doen en laten der assistenten, zonder dat men zich in het minst bekommert om het feit, of al of niet kollega's dier assistenten in de nabijheid zijn. Waarlijk, men zou lust gevoelen, zulke jongens aan de ooren te trekken! Wanneer men zich over de houding der assistenten op de een of andere wijze eventueel heeft te beklagen, waartoe (het gaat mij aan het hart, het te zeggen), misschien wel eens een enkele maal reden bestaat, dan gebiedt de redelijkheid der samenleving, dat men aan zijn misnoegen daaromtrent op ordentelijke wijze lucht geeft.

Die misplaatste openhartigheid ten overstaan van derden, waarvan men b. v. in de Haagsche stoomtram vaak zulke fraaie staaltjes bij kan wonen, wordt al te veel toegepast en het is inderdaad bedroevend aan te zien, dat over het algemeen het peil der studeerende jongelingschap achteruit gaat. De kwantiteit dreigt de kwaliteit sterk omlaag te drukken en wanneer niet met alle kracht, zoo door zelfverbetering als door selectie tegen deze langzame ontaarding wordt gestreden, dan ziet het er voor de toekomst treurig uit. Men denke niet dat men de genoemde voorbeelden van geringe beteekenis mag achten, want wat is ten slotte voor het grootste gedeelte ons dagelijksch leven in verband met onze omgeving? Niet anders dan eene aaneenschakeling van kleinigheden.

Uit den Gemeenteraad.

Ten aanzien van het verzoek van het lid van den Raad, den heer J. van Aggelen, aan dat college gedaan, om B. en W. uit te noodigen plannen met kostenberekening over te leggen van eene inwendige verbouwing van de korenbeurs tot aula voor de Technische Hoogeschool, deelen B. en W. den Raad mede: dat zij het gebouw hebben doen opmeten en ongeschikt achten voor het beoogde doel. Er zullen beschikbaar behorende te zijn 1100 zitplaatsen, terwijl het gebouw, zelfs al werd het zooveel mogelijk uitgebreid, niet meer dan 380 personen zou kunnen bevatten. Onder deze omstandigheden zetten B. en W. hun onderzoek niet voort en laten het aan den Raad over te beslissen of de gemeente zich in dezen zin de belangen der T. H. heeft aan te trekken.

N. R. Ct.

INGEZONDEN.

New York, 15 Maart 1907.

Geachte Redactie!

Bijgaand epistel kan niet op den naam van volledige beschrijving van een zeereis aanspraak maken.

Evenwel zult u mij, hoop ik, het oppervlakkige ervan vergeven, wanneer ik u zeg, dat ik door de omstandigheden op mijn zwakste punten werd aangetast; het zij genoeg wanneer ik tot mijn verontschuldiging aanvoer dat den eersten tijd de zee, en daarna een familie, waarmee ik het geluk had nader kennis te maken, al mijn tijd in beslag nam.

Aangaande de zee en haar inwerking, zoowel op mijn fysieken als geestelijken toestand, zullen de volgende regelen U een en ander mededeelen. Het stilzwijgen bewaar ik echter over het effect van den omgang met genoemde familie; dit is een meer partikuliere zaak en als zoodanig voor Uw lezers waarschijnlijk zeer oninteressant.

9 Maart.

Zooeven nuttigde ik de eerste bete broods, of juister beschuuts na vele uren van vasten. Moge het een gewoon mensch zoo schrikkelijk niet klinken, eens een uur of tien te vasten, zelfs al ware het niet uit eigen beweging maar eenvoudig omdat de maag zich verzet, en met sukses, tegen de geringste belasting, een mensch-op-zee, en meer in 't bijzonder zoo een die slecht weer treft en tot dusver niet of weinig in de gelegenheid was de genoegens van een zeereisje te smaken, is op dit punt van andere gedachten. Hem zijn de uren, gedurende welke Neptunus steeds meer offers eischt, tot in 't onberedeneerde toe, wanneer de maag alles wat hij bezat met de meestmogelijke bereidwilligheid ten offerande heeft afgestaan, een wanhopige marteling, een tijd waarin het onzalige denkbeeld het overzeesche land te gaan zien, vervloekt wordt. Maar wat helpt die vervloeking. Gedane zaken nemen geen keer. Anders dan geduldig zijn lot dragen zit er niet op. De wetenschap, dat er vele dezelfde pijn lijden, een wetenschap die met alle zintuigen empyrisch is waar te nemen, maakt den toestand iets minder ondragelijk.

Alleen is het ergerlijk, dat het volgens de kapitein en trouwens volgens een ieder, die meer dan eens de overtocht maakte, zulk kalm weer is. Het lijkt iets om zich over te schamen, zich door zulk kalm weer zoo van streek te laten brengen.

Gelukkig bleek het, dat het toch nog kalmer kon zijn, want naarmate de dag opschoot, werd het weer beter en het stampen minder. Ik zat op het promenadedek zoo lui mogelijk en, zeer in tegenstelling met de gevoelens die ik bij het scheepgaan koesterde en die daar op neer kwamen, dat het mij toen wel interessant dacht zoo'n beetje vuil weer, was ik ten hoogste dankbaar toen ten leste het zonnetje zich liet zien en de lucht langzaam aan opklaarde. Ik begon me eenigszins op mijn gemak te gevoelen en toen ik na een klein dutje weer wakker werd, kon ik mij bijna met mijn lot verzoenen, hoewel nog zes, zeven dagen op zee en de kans van opnieuw door „kalm” weer van streek te worden gebracht niets positief aangenaams voor mij kon hebben.

't Was om dien tijd, dat de etensbel luidde en ik wou dapper zijn en meedineeren.

Eenmaal beneden kwam ik echter tot andere gedachten en achtte ik het zeer wenschelijk me weer ten spoedigste aan dek te begeven, waar ik me een kop bouillon met bovengenoemde beschuuten liet brengen.

Geheel zonder pikanterie was het nu volgend experiment nog niet. Iedere slok of hap bracht mij tot het besef, dat ik telkens een zeker risico op mij nam. Gelukkig liep het goed af. Aldus lichamelijk gesterkt haalde ik wat schrijfpapier en zette mij in de daartoe speciaal bestemde kajuit, een dekkajuit, die als zoodanig frisscher en zeer in overeenstemming met mijn wenschen was, aan 't schrijven. Zie hier het resultaat. Ik moet er bij zeggen, dat ik dit van mezelf zeer plichtmatig vind, dat ik nauwelijks uit de klauwen der zeeziekte ontsnapt mij aldus voor 't S. W. verdienstelijk maak. Edoch de redactie, die mij wekelijks op zulk een keur van interessante lectuur vergastte, in de tijden toen ik mij nog in het stedeke Delft ophield, verdient dat ik mij nu eens voor haar en de lezers uitsloof. Maar ik blijf er bij; het is te appricieeren.

15 Maart.

Daar bedenk ik me plotseling dat ik mijn brief nog moet afmaken. Er is evenwel totaal geen tijd meer voor. Zooeven arriveerden wij n.l. in New York en zal dit epistel nog bijtijds zijn bestemming bereiken dan moet het nu dadelijk op de post.

Een volgend maal zal ik trachten wat meer belangrijk en volledig nieuws te zenden, maar voor 't oogenblik moet men hier mee tevreden zijn.

Handleidingenvereeniging.

Gekozen tot 1e Secretaris de heer E. Hijmans. Gekozen tot leden der verificatiecommissie:

H. Versfelt.

W. H. A. van Alphen de Veer.

W. Pels Rijcken.

Het ontwerpstatuten door 't Bestuur bij de a.s. statutenwijzigingen voor te stellen, ligt ter lezing in de keuken der T. H. Het verificatieverslag ligt ook aldaar ter lezing.

De collegebladen voor 't 4e jaars college van Prof. Linsenmann zullen spoedig verschijnen.

De 2e Secretaris,

F. VENING MEINESZ.

BOEKBESPREKING.

Wij ontvingen het Weekblad „De Amateur-Werktuigkundige”, een blaadje, dat zich ten doel stelt de belangstelling in de werktuigkunde, voornamelijk door het beschrijven van eenvoudig te konstrueeren werktuigen, op te wekken.

Om der wille van het doel wenschen wij het een langdurig bestaan en beter ontvangst dan vele van dergelijke tijdschriften ten deel viel.

—o—

„De Beweging”, 3e afl. IIIe jaarg.

Deze aflevering verscheen voor het eerst bij de nieuwe uitgevers, de firma Maas & Van Suchtelen. Het bevat een belangwekkend hoofdartikel van Verwey over de schrijvers en de litteratuur van af het begin der nieuwe Gids-beweging.

ONTVANGEN BOEKEN.

Neeltje Lokerse: „Onderzoek naar het vaderschap”, 2e verbeterde druk.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

Civiel en Bouwkundig Gezelschap „Practische Studie”, gewone vergadering op Dinsdag 26 Maart, des avonds ten 8 ure in de Stads Doelen (Foyer).

Spreeker: de Heer C. K. VISSER, c.i. Ingenieur bij de Gemeente Gasfabriek te 's Gravenhage.

Onderwerp: De Nieuwe Gemeente Gasfabriek aan den Trekvljet te 's Gravenhage, (met lichtbeelden).

Excursie tot bezichtiging van bovengenoemd werk op Woensdag 27 Maart. Vertrek Rijswijkscheplein 9.30.

De Secr. F. A. VENING MEINESZ.

Nieuwe leden kunnen zich op de vergadering opgeven.

 ADVERTENTIEN.

Tot onze diepe droefheid overleed heden te
Delft onze geliefde zoon
BERNARD FRIEDRICH,
in den ouderdom van ruim 24 jaren.
B. VAN DRIEST.
A. VAN DRIEST—
SCHMIEDT.
ARNHEM, 19 Maart 1907.

TER OVERNAME AANGEBODEN
een mooie PAPEGAAL met kooi,
kern gezond, spreekt, fluit en licht.
Brieven onder No. 162 Bureau van het Blad. (162)

REPETITOR
GEVRAAGD,
voor kennis van Bouwstoffen.
Franco brieven onder No. 4507 Bureau van het Blad.

EGLISE WALLONNE.
Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

CHARLES ABRAAS.

--- PHOTOGRAAF D. S. C.
OUDE DELFT 143
--- TELEPHOON No. 295.

ATELIER EERSTE RANG.

ONDERSCHIEDINGEN:

s-GRAVENHAGE 1904. 's-GRAVENHAGE 1906.
GENUA - - - - 1905. DRESDEN - - - 1906.

DELFTSCHE
Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade
75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.
NIEUWE LANGENDIJK 50.
Aanbevelend,
W. DE HOOGH.

Stélio
High Class
Turkish cigarettes.
ALOM MET GOUD BEKROOND.

Biljarts „t Is-Me-Edso”,
overtreffen ieder ander fabrikaat.
Te bespelen Stations-Koffiehuis.
KRUIF.

DE NIEUWE COURANT
DAGBLAD VOOR NEDERLAND.
Ochtend- en Avondblad.

Met het oog op den aanvang van het nieuwe kwartaal
zijn bij den hoofdagent voor Delft J. WALTMAN Jr.,
Binnenwatersloot 33, nummers ter kennismaking ver-
krijgbaar.

Op verzoek wordt de Courant enkele dagen ter
kennismaking gratis gezonden.

Boekhandel en Boekdrukkerij
J. WALTMAN Jr.

Binnenwatersloot 33. Vlamingstraat 34.

Wendt U voor het afsluiten uwer
passage naar Ned.-Indië tot

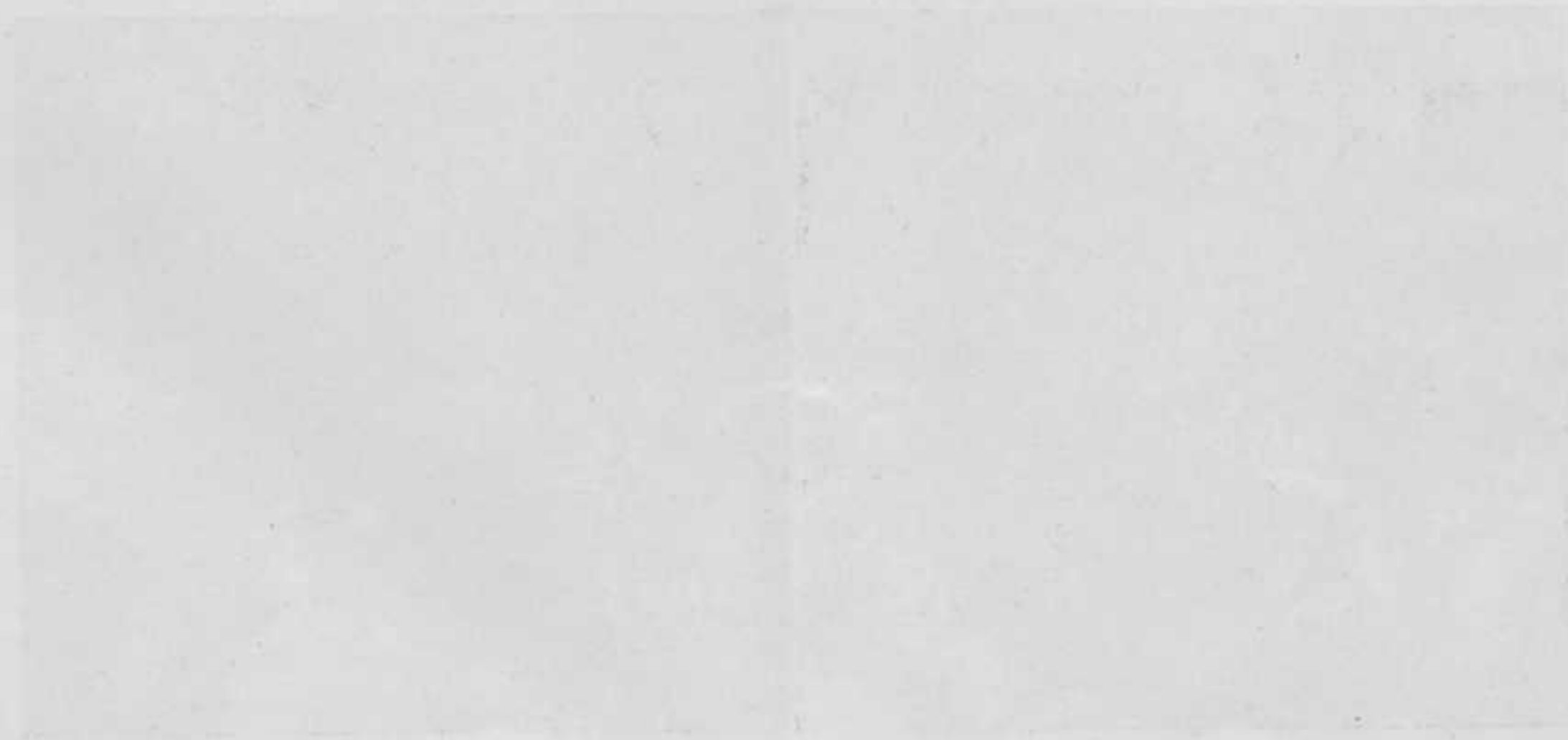
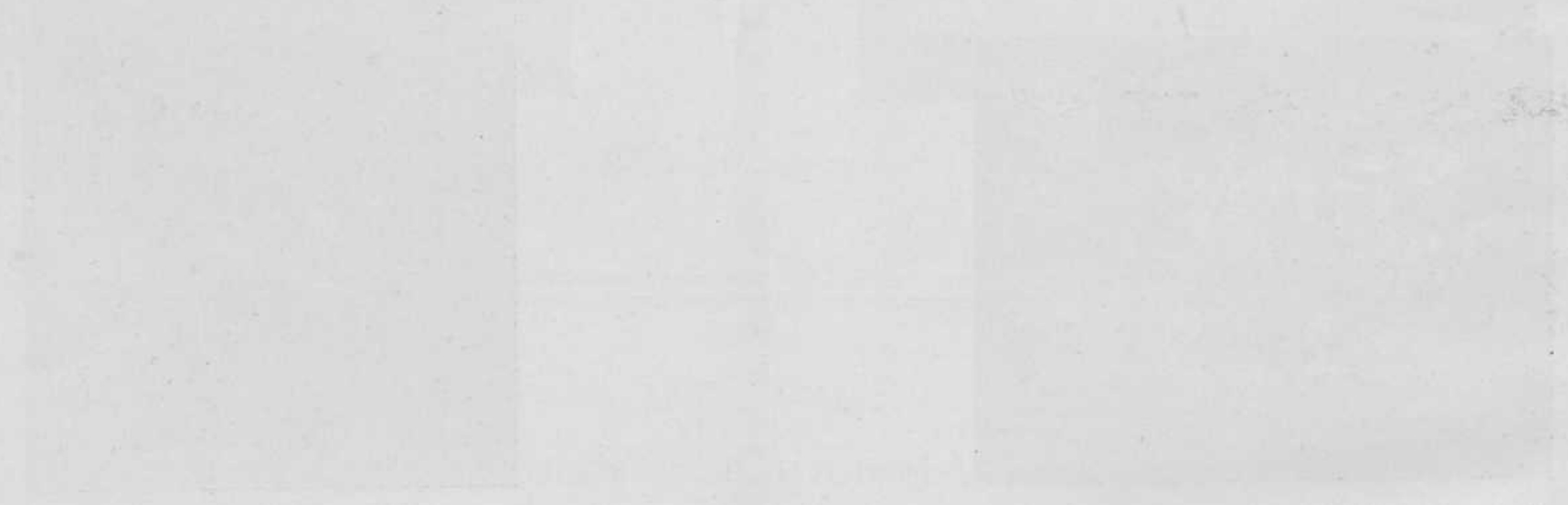
J. DE KUYSER & ZONEN,
Agenten Stv. Mij. „ROTT. LLOYD” en Stv. Mij.
„NEDERLAND”.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL TE AKEN.

Begin Zomersemester 1907, 15 April.

Inlichtingen omtrent studie en verblijf verstrekt de waarn. secretaris
der Acad. Ver. Hollandia P. J. A. ESSER, Eilschornsteinstrasse 42, Aachen.

Miss Maria ...
OF 22 MAART 1907 OETFOUDEN

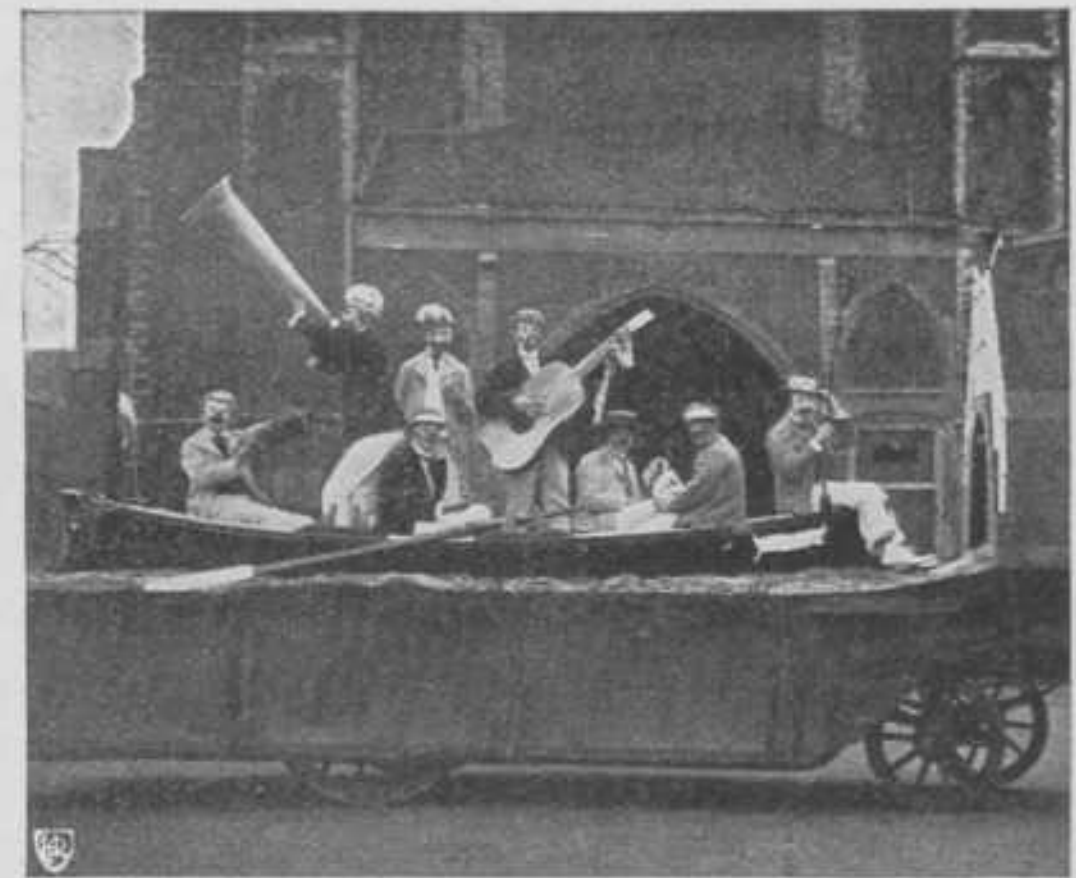

Dies Natalis D.S.C.

GROEPEN UIT DEN OPTOCHT,
OP 22 MAART 1907 GEHOUDEN.

Groep: La petite Tonquinoise. 1^e prijswinner.

Groep: Excursie William Froude. 2^e prijswinner.

Groep: Vredesconferentie. 3^e prijswinner.

Groep: Zeeuwsche boerin en boeren. 4e prijswinner.

Het Collation.

Groep: 5 K.M. maximum snelheid.

Groep: Bacchus en zijn saters.

Groep: Uitvaart Studenten-Weekblad.

Groep: De Springbokken.

Groep: Napoleon en gevolg.

Uitvoering Studenten-Carrousel-Vereeniging.

Het Bestuur met den Directeur der Manège.

BIJVOEGSEL
behoorende bij het
STUDENTEN-WEEKBLAD N°.24,
26 Maart 1907.

Faint, illegible text located below the top-left stamp.

Faint, illegible text located below the top-right stamp.

REVISED

and of the

STANDARD

of the